

**omgevingsdienst
HAAGLANDEN**

Bezoekadres
Zuid-Hollandplein 1
2596 AW Den Haag
Postadres
Postbus 14060
2501 GB Den Haag
T (070) 21 899 02
E vergunningen@odh.nl
I www.odh.nl

Zaaknummer : 00490425
Ons Kenmerk : ODH-2017-00081885
Datum : **28 AUG. 2017**

Beschikking

Wet natuurbescherming Natura 2000-gebieden

Onderwerp

Op 29 mei 2017 hebben wij een aanvraag om vergunning als bedoeld in artikel 2.7, tweede lid, van de Wet natuurbescherming ontvangen. De aanvraag betreft het uitvoeren van natuurinrichtingsmaatregelen, de aanleg van een uitkijktoren en het opknappen en uitbreiden van het bestaande wandelpad in de Korendijkse Slikken. De activiteit wordt uitgevoerd in het Natura 2000-gebied Haringvliet, ter hoogte van Goudswaard.

Besluit

Wij besluiten:

- I. de aangevraagde vergunning te verlenen;
- II. de voorschriften 1. tot en met 9. te verbinden aan deze vergunning;
- III. de aanvraag van 29 mei 2017 onderdeel te laten zijn van deze vergunning.

Ondertekening

Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland,
voor dezen,

ir. L.P. Klaassen
Directeur Omgevingsdienst Haaglanden

Rechtsmiddelen

Voor de mogelijkheid rechtsmiddelen aan te wenden tegen deze beschikking wijzen wij op de desbetreffende tekst in het begeleidende schrijven.

VOORSCHRIFTEN

Algemeen

1. Bij wijzigingen van omstandigheden (bijvoorbeeld de wijziging van de tenaamstelling) waaronder deze vergunning is afgegeven, dient de Omgevingsdienst Haaglanden, Afdeling Toetsing en Vergunningverlening Milieu, Postbus 14060, 2501 GB Den Haag, e-mail: vergunningen@odh.nl hiervan terstond schriftelijk in kennis te worden gesteld.
2. De vergunninghouder dient:
 - a. de start van de werkzaamheden en eventuele wijzigingen gedurende de uitvoering schriftelijk te melden aan de Afdeling Toezicht en Handhaving, Team Groen van de Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid, Postbus 550, 3300 AN te Dordrecht, telefoonnummer 078-7708585, emailadres meldingwnb@ozhz.nl;
 - b. uiterlijk één week na het beëindigen van de werkzaamheden de afdeling Toezicht en Handhaving, Team Groen van de Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid hiervan schriftelijk in kennis te stellen.
3. De vergunninghouder dient zijn personeel of derden welke betrokken zijn bij de uitvoering van het project, te informeren dat in verband met de bescherming van natuurwaarden (instandhoudingsdoelstellingen) van het Natura 2000-gebied Haringvliet, het gebied met uitzondering van de verharde paden, niet mag worden betreden.

Voorschriften ten aanzien van bebouwing/inrichtingsmaatregelen

4. Om effecten op instandhoudingsdoelstellingen van het Natura 2000-gebied te voorkomen, gelden de volgende voorwaarden ten aanzien van de locatie van de gevraagde activiteit:
 - a. Het wandelpad en de uitkijktoren dient te worden aangelegd buiten kwalificerende habitattypen;
 - b. De werkzaamheden worden uitgevoerd in de periode 15 augustus t/m 31 oktober 2018;
 - c. Het wandelpad en de uitkijktoren zijn alleen toegankelijk van half juli tot 1 december;
 - d. Het wandelpad wordt visueel afgeschermd door het handhaven of aanplanten van vegetatie.
5. Alle materialen en/of afval dienen op een zodanige wijze opgeslagen te worden dat ze niet door verwaaiing of op andere wijze in het Natura 2000-gebied Haringvliet terecht kunnen komen.

Eenmalige werkzaamheden

6. Na afronding van de werkzaamheden dienen de gebruikte en bewerkte locaties in ordelijke toestand te worden achtergelaten, hetgeen wil zeggen dat ten behoeve van de werkzaamheden gebruikte en/of vrijgekomen materialen en afval worden opgeruimd en op de juiste wijze uit het Natura 2000-gebied worden afgevoerd.
7. Voor het uitvoeren van de werkzaamheden dient zoveel mogelijk gebruik te worden gemaakt van bestaande infrastructuur. Beschadiging van de bodem dient te worden voorkomen door het gebruik van licht materieel, het niet berijden van afgewerkte stukken en het gebruik van rijplaten. De rijplaten dienen na afloop van de werkzaamheden te worden verwijderd. Beschadigingen die ondanks de genomen voorzorgsmaatregelen optreden, dienen te worden hersteld binnen de vergunningperiode.
8. Voor het uitvoeren van de werkzaamheden wordt uitsluitend gebruik gemaakt van voertuigen die (tenminste) vallen binnen de Euro 5 normering. Euro V, Euro 5 of Euro5 (Europese richtlijn 99/96/EC) is de emissienorm voor voertuigen, die in de Europese Unie in oktober 2009 van kracht is geworden.
9. Materiaal en materieel mogen, anders dan voor het kunnen uitvoeren van de werkzaamheden noodzakelijk is, niet in het beschermde natuurgebied worden geplaatst, tenzij er speciale opstellocaties voor aftank- en opstelplaatsen worden gerealiseerd op een egaal stuk grond waar geen beschermde natuurwaarden aanwezig zijn. De juiste plek wordt in overleg met de aannemer bepaald.

OVERWEGINGEN

Aanleiding

Op 29 mei 2017 hebben wij een aanvraag om vergunning als bedoeld in artikel 2.7, tweede lid, van de Wet natuurbescherming (Wnb) ontvangen. De aanvraag betreft het uitvoeren van natuurinrichtingsmaatregelen, de aanleg van een uitkijktoren en het opknappen en uitbreiden van het bestaande wandelpad in de Korendijkse Slikken. De activiteit wordt uitgevoerd in het Natura 2000-gebied Haringvliet, ter hoogte van Goudswaard.

Bij de aanvraag is het volgende document gevoegd:

- Natuurtoets Deelprojecten Droomfonds Haringvliet, opgesteld door Royal HaskoningDHV, d.d. 23 mei 2017.

Procedure

Titel 4.1 van de Algemene wet bestuursrecht en artikel 5.1 van de Wnb zijn toegepast op deze beschikking.

Bevoegd gezag

De gevraagde activiteit wordt (hoofdzakelijk) gerealiseerd dan wel verricht binnen de provincie Zuid-Holland. Gelet op de bepalingen in artikel 1.3 van de Wnb zijn wij bevoegd gezag voor de beoordeling van deze aanvraag.

Toetsingskader en grondslag beschikking

De aanvraag is getoetst aan:

Wettelijk kader

- de artikelen 2.7 t/m 2.9 Wnb;
- Natura 2000 beheerplan Deltawateren 2016-2022, vastgesteld op 17 juni 2016 door Ministerie van Infrastructuur en Milieu en Rijkswaterstaat en
- Aanwijzingsbesluit Natura 2000-gebied Haringvliet, vastgesteld op 17 juni 2016, opgesteld door Minister van LNV (nu: Minister van Economische Zaken) en de gebiedendatabase¹ voor dit gebied.

Beoordeling

Aangevraagde activiteit

Initiatiefnemer heeft een aanvraag om vergunning als bedoeld in artikel 2.7, tweede lid, van de Wnb ingediend voor het uitvoeren van natuurinrichtingsmaatregelen, de aanleg van een uitkijktoren en het opknappen en uitbreiden van het bestaande wandelpad in de Korendijkse Slikken. De gevraagde activiteit vindt binnen de begrenzing van het Natura 2000-gebied Haringvliet plaats.

Het natuurgebied 'Korendijkse Slikken' heeft een oppervlakte van in totaal 466 ha en bestaat uit 2 delen: het bekade deel ('s Lands Bekade Gorzen) en het niet-bekade deel (de eigenlijke Korendijkse Slikken). Het bekade deel is een cultuurlandschap dat met molens bemalen wordt en waar vooral weidevogels en overwinterende ganzen voorkomen. Het niet-bekade deel staat onder invloed van het Haringvliet. De aangevraagde activiteit vindt in beide delen van het gebied plaats.

Tijdens de aanlegfase vinden de volgende activiteiten plaats:

- Herstel bestaande krekens (uitgraven en oevers verflauwen);
- Houtige opslag verwijderen;

¹ <https://www.synbiosys.alterra.nl/natura2000/gebiedendatabase.aspx?subj=n2k&groep=9>

omgevingsdienst HAAGLANDEN

- Verlagen maaiveld percelen gericht op creëren intergetijdzone;
- Aanleg wandelpad;
- Aanleg uitkijktoren.

Door het herstellen van de kreken wordt de verdroging van het gehele gebied tegen gegaan. De kreken worden dieper uit gegraven, zodat er meer water het gebied in kan stromen. Tevens worden de oevers verflauwd zodat er een groter deel van het gebied onder invloed van het getij komt te liggen. Water kan via het stelsel van kreken weer voldoende diep in het gebied binnendringen. In deze kreken kan optimaal paai- en opgroei biotoop voor vissen ontstaan. De afwisseling van stromend en stilstaand water maakt het voor trekvis aantrekkelijk om het gebied in te zwemmen. Door de aanleg van stukken intergetijdengebied komt er een afwisselende onderwatervegetatie waarin vissen zich kunnen voortplanten.

Daarnaast wordt op een aantal percelen houtige opslag verwijderd en het maaiveld verlaagd, zodat ook deze in de intergetijdzone komen te liggen. De afwisseling tussen diep en ondiep water en de bijbehorende vegetatie zorgen voor kwalitatief goede paai- en opgroei gebieden voor vissen.

In aanvulling op de natuurmaatregelen wordt de bestaande wandelroute opgeknapt en uitgebreid. De huidige wandelroute is momenteel alleen opengesteld van 1 juli tot 1 december. Het nieuwe wandelpad zal alleen toegankelijk zijn vanaf 15 juli tot 1 december. Het nieuwe wandelpad wordt zoveel mogelijk aangelegd op de plaats van het bestaande pad en heeft een lengte van ongeveer 3,9 km.

Aan het einde van de wandelroute op het uiterste noordwestelijk gelegen punt van de Korendijkse Slikken wordt een uitkijktoren gebouwd in het kader van het project Haringvliet uit de Hoogte (geen onderdeel van deze aanvraag). Het huidige wandelpad wordt slechts sporadisch gebruikt. Dit heeft vermoedelijk te maken met de slechte toegankelijkheid van het wandelpad, waardoor het alleen met laarzen begaanbaar is. Het verbeteren van de begaanbaarheid van het wandelpad, in combinatie met de realisatie van een uitkijktoren aan het eind van het wandelpad zal naar verwachting leiden tot een intensiever gebruik van het wandelpad.

Na het herinrichten van het gebied wordt er gewandeld en gebruik gemaakt van de uitkijktoren. De uitkijktoren vormt geen onderdeel van deze aanvraag. Daarnaast vindt er regulier beheer plaats aan het wandelpad en in het heringerichte gebied.

De natuurinrichtingsmaatregelen zijn als instandhoudingsmaatregelen opgenomen in het beheerplan. Maatregelen die direct verband houden met of nodig zijn voor het beheer van een Natura 2000-gebied en zijn uitgewerkt in een beheerplan zijn op grond van artikel 2.9, eerste lid, van de Wnb, vrijgesteld van de vergunningplicht. Dit betekent dat in dit geval geen vergunning als bedoeld in artikel 2.7, tweede lid, van de Wnb, benodigd is. Deze maatregelen worden niet verder beoordeeld.

De aanleg van het wandelpad en uitkijktoren is een 'project' in de zin van de Wnb, dat niet direct verband houdt met of nodig is voor het beheer van het Natura 2000-gebied en dat afzonderlijk of in combinatie met andere plannen, of projecten, significante gevolgen kan hebben voor een Natura 2000-gebied. Dit betekent dat de artikelen 2.7, derde lid, sub a en artikel 2.8, met uitzondering van het negende lid, van de Wnb, van toepassing zijn op deze aanvraag en een passende beoordeling is vereist waarbij rekening is gehouden met de instandhoudingsdoelstellingen voor dat gebied. Bij de aanvraag is een passende beoordeling gevoegd. Indien en voor zover noodzakelijk hebben wij de informatie uit dit document bij onze besluitvorming betrokken.

Effecten

De beoordeling van deze aanvraag heeft, gelet op de aard, duur en afstand van de gevraagde activiteit ten opzichte van het Natura 2000-gebied Haringvliet, betrekking op verstoring door licht, geluid, optische verstoring, mechanische effecten, oppervlakteverlies, vernatting en verandering dynamiek substraat.

omgevingsdienst HAAGLANDEN

Onze beoordeling van de aangevraagde activiteit is gebaseerd op hoofdstuk 1, paragraaf 2.8, hoofdstuk 3 t/m 6, 14, 23 en 24 uit de natuurtoets Natuurtoets Deelprojecten Droomfonds Haringvliet (verder: de natuurtoets) en het beheerplan Haringvliet juni 2016, Natura 2000 Deltawateren Beheerplan 2016-2022, vastgesteld op 17 juni 2016.

Op basis van de aanvraag en natuurtoets hebben wij vastgesteld dat de gevraagde activiteit vergunningplichtig is voor het Natura 2000-gebied Haringvliet.

Instandhoudingsdoelstellingen van het gebied

Bij de beoordeling van de effecten als gevolg van het opknappen en uitbreiden van het bestaande wandelpad in de Korendijkse Slikken en de aanleg van een uitkijktoren hebben wij rekening gehouden met de specifieke milieukeurmerken en omstandigheden van het gebied. Hieronder vallen o.a. de huidige kwaliteit van de betreffende (sub)habitattypen en natuurbeheer. Relevant zijn de habitattypen Ruigten en zomen en Vochtige alluviale bossen en het leefgebied van bruine kiekendief, blauwborst, rietzanger, noordse woelmuis, kolgans, grauwe gans, brandgans, lepelaar, kleine zilverreiger, bergeend, smient, wintertaling, wilde eend, kuifeend, pijlstaart, slobbeend, meerkoet, goudplevier, Kievit en wulp.

De instandhoudingsdoelstelling voor bovengenoemde habitattypen, habitatrichtlijnsoorten en vogelrichtlijnsoorten is omschreven in de gebiedendatabase².

Effecten van gevraagde activiteit op habitattypen en soorten

Effecten op broedvogels

Broedvogels aanlegfase

In de Korendijkse Slikken broeden de moerasbroedvogels bruine kiekendief (5 – 9 paar), blauwborst (17 -35 paar) en rietzanger (62 -150 paar). De werkzaamheden worden uitgevoerd in de periode half augustus t/m oktober 2018, en na een extra check op late broedgevallen. Negatieve effecten op broedvogels tijdens de aanlegfase kunnen dan ook worden uitgesloten.

Broedvogels gebruiksfase paden

Doordat het pad pas alleen in de periode 15 juli tot 1 december is opengesteld, worden negatieve effecten op de broedvogels blauwborst en rietzanger voorkomen. Voor de bruine kiekendief geldt dat de jongen dan al vliegvlug zijn, en dus veel mobieler zijn en minder snel verstoord raken. Bovendien overlapt het nieuwe pad grotendeels met het bestaande pad. Significant negatieve effecten kunnen worden uitgesloten.

Broedvogels gebruiksfase uitkijktoren

De uitkijktoren wordt dusdanig aangelegd dat (normaal) gebruik niet kan leiden tot verstoring omdat anders het doel voorbij wordt geschoten. Gebruik van dit vogelkijkpunt leidt dan ook niet tot negatieve effecten.

Effecten op niet-broedvogels

Niet-broedvogels aanlegfase

In de periode half augustus t/m oktober zijn kolgans, lepelaar, smient, wilde eend, kuifeend, slobbeend, goudplevier, Kievit en wulp aanwezig in de Korendijkse Slikken. Met name de goudplevier en kolgans zijn met relatief grote aantallen in het gebied aanwezig. Voor de andere soorten zijn de Korendijkse Slikken van minder groot belang.

De meeste van deze niet-broedvogels bevinden zich op de begraasde open delen van de Korendijkse Slikken. Het wandelpad ligt in het meer besloten, met rietland, ruigte en struweel begroeide delen van de Korendijkse Slikken. Voor deze soorten worden (significant) negatieve effecten voorkomen door het wandelpad af te schermen van het open gedeelte, door enkele meters ruigte te laten staan tussen de open delen en het wandelpad, en het wandelpad op maaiveld aan te leggen.

² <https://www.synbiosys.alterra.nl/natura2000/gebiedendatabase.aspx?subj=n2k&groep=9>

Door bovenstaande maatregelen te treffen wordt verstoring van lepelaar, kolgans, grauwe gans, brandgans, bergeend, smient, pijlstaart, goudplevier en Kievit tot een minimum beperkt of volledig voorkomen. Significant negatieve effecten op de instandhoudingsdoelen van de genoemde soorten worden voorkomen. Ook de overige aanwezige soorten profiteren van deze maatregelen.

Niet-broedvogels gebruiksfase paden

Het wandelpad is opengesteld in de periode van 15 juli tot 1 december. Dat betekent dat ook de uitkijktoren alleen gebruikt wordt in de periode van 15 juli tot 1 december. In deze periode zijn de Korendijkse Slikken van groot belang voor foeragerende smienten, ganzen (kolgans, grauwe gans, brandgans) en van minder groot belang voor slobbeend, bergeend, lepelaar, wintertaling, pijlstaart en meerkoet. Daarnaast is het gebied van (groot) belang voor overwinterende steltlopers (goudplevier, Kievit en wulp).

Het gebruik van het wandelpad kan leiden tot optische verstoring, op de locaties waar het in de nabijheid van het open en begraasde deel van de Korendijkse Slikken ligt en de wandelaars vanuit hier zichtbaar zijn. Omdat het wandelpad grotendeels overlapt met het bestaande wandelpad, op maaiveld wordt aangelegd en door vegetatie afgeschermd zal worden, kunnen significant negatieve effecten op foeragerende vogels worden uitgesloten.

Niet-broedvogels gebruiksfase uitkijktoren

De uitkijktoren wordt dusdanig aangelegd dat (normaal) gebruik niet kan leiden tot verstoring, omdat anders het doel voorbij wordt geschoten. Gebruik van dit vogelkijkpunt leidt dan ook niet tot negatieve effecten.

Effecten op habitattypen- en soorten

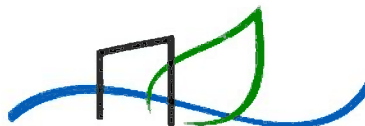
In de Korendijkse Slikken zijn de habitattypen Ruigten en zomen (harig wilgenroosje) en Vochtige alluviale bossen (zachthoutoobossen) aanwezig. Het wandelpad overlapt met beide habitattypen en de beoogde locatie van de uitkijktoren ligt binnen het habitatype Vochtige alluviale bossen.

Het wandelpad wordt zoveel mogelijk op de locatie van het bestaande wandelpad aangelegd. Waar een nieuw wandelpad nodig is (bijv. om de nieuwe kreken over te steken), wordt het pad buiten kwalificerende habitatype aangelegd. Ook worden er geen bomen gekapt voor de aanleg van het wandelpad, of voor de aanleg van de uitkijktoren. Hierdoor worden (significant) negatieve effecten op habitattypen voorkomen.

De rivieronderpad komt mogelijk voor in en nabij breukstenen (voor)oevers langs het open water van het Haringvliet en het Spui. Het wandelpad en de uitkijktoren liggen op ruime afstand van deze vooroevers. Er vindt in geen enkele zin (verstoring of ruimtebeslag) aantasting van deze vooroevers plaats als gevolg van de aanleg en het gebruik van wandelpad en uitkijktoren. Negatieve effecten van de aanleg en het gebruik van wandelpad en uitkijktoren op de rivieronderpad kunnen worden uitgesloten.

De Korendijkse Slikken zijn van groot belang voor de noordse woelmuis. Alleen de onbegraasde, door rietlanden, ruigten en struweel gedomineerde delen in het noordwesten van de Korendijkse Slikken vormen geschikt leefgebied voor de noordse woelmuis. Dit is ook het gebied waar de wandelpaden worden opgeknapt en uitgebreid. In de huidige situatie bestaan de wandelpaden op de Korendijkse Slikken uit gemaaide paden door de aanwezige riet en ruigtebegroeiingen. Voor zover het wandelpad overlapt met het bestaande pad, treden er geen (aanvullende) negatieve effecten op op de noordse woelmuis. Waar nieuw wandelpad moet worden aangelegd (bijv. ter hoogte van de kreken), is de overlap met potentieel leefgebied van de noordse woelmuis zeer gering. Bovendien zorgen de natuurherstelmaatregelen ervoor dat het gehele gebied geschikter wordt voor de noordse woelmuis als gevolg van vernatting. Significant negatieve effecten op het instandhoudingsdoel van de noordse woelmuis kunnen worden uitgesloten.

Gelet op die specifieke milieukeurmerken en omstandigheden, waaronder de huidige kwaliteit van de betreffende (sub)habitattypen, de (reguliere) beheermaatregelen en de aanvullende maatregelen zoals

omgevingsdienst HAAGLANDEN

opgenomen in het beheerplan concluderen wij dat het opknappen en uitbreiden van het bestaande wandelpad in de Korendijkse Slikken en de aanleg van een uitkijktoren geen belemmering vormen voor het behalen van de instandhoudingsdoelstellingen. De natuurlijke kenmerken van het Natura 2000-gebied Haringvliet worden door de aangevraagde activiteit niet aangetast.

Samenhangende besluiten

Er kunnen nog andere bepalingen van kracht zijn, op grond waarvan vergunningen, toestemmingen, ontheffingen of meldingen benodigd zijn om de gevraagde activiteit te kunnen uitvoeren. Die mogelijkheid geldt bijvoorbeeld voor de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht. Hiervoor is de gemeente Korendijk bevoegd gezag.

Conclusie

Op grond van het vorenstaande kan worden geconcludeerd dat de gevraagde activiteit geen belemmering vormt voor het behalen van de instandhoudingsdoelstellingen en dat een vergunning als bedoeld in artikel 2.7, tweede lid, van de Wnb kan worden verleend.